

Aan:
Mevrouw E. Slagt-Tichelman

(i.a.a. de overige Statenleden)

Assen, 10 september 2019
Ons kenmerk 37/5.6/2019001881
Behandeld door de heer L.G. de Vree (0592) 36 59 17
Onderwerp: Beantwoording schriftelijke vragen ex artikel 41 Reglement van Orde inzake kapotte boorinstallatie Emlichheim

Geachte mevrouw Slagt-Tichelman,

In uw brief van 15 augustus 2019 stelde u een aantal vragen inzake kapotte boorinstallatie Emlichheim. Deze vragen beantwoorden wij als volgt.

Vraag 1

Kunt u ons uitleggen wat er precies aan de hand is en wat het mogelijke effect is/kan zijn op Drenthe.

Antwoord 1

Bij een injectieput voor formatiewater (= water dat vrijkomt bij de winning van olie of gas en weer teruggepompt wordt in de diepe ondergrond) tussen Emlichheim en de Nederlandse grens bij Schoonebeek is een lekkage opgetreden. De lekkage bevindt zich op een diepte van ongeveer 150 meter onder maaiveld en is veroorzaakt door corrosie van de buizen. Op deze locatie is vanaf 2014 tot 2018 naar verwachting tussen 140.000 en 220.000 m³ formatiewater weggelekt. De lekkage is in najaar 2018 ontdekt bij een inspectie van de injectieput.

De omvang en verspreiding van de lekkage is op dit moment nog niet bekend bij de Duitse autoriteiten. LBEG¹ in samenwerking met NLWKN² en Landkreis Graftschaf Bentheim laten uitgebreid onderzoek uitvoeren naar de milieueffecten. Maandelijks worden waterkwaliteitsmonsters genomen op bestaande

¹ Landesministerium für Bergbau, Energie und Geologie van Niedersachsen

² Niedersächsischer Landesbetrieb für Wasserwirtschaft, Küsten- und Naturschutz

meetlocaties voor grond- en oppervlaktewater. Aanvullend worden er diepe inspectieputten voor grondwateranalyses geïnstalleerd. De provincie heeft voorgesteld om ook een inspectieput in de richting van de Nederlandse grens te plaatsen. Het olieconcern is verzocht eind augustus een saneringsplan aan te leveren.

Naar verwachting is de kans op verspreiding klein omdat ter plaatse van deze injectieput een dik pakket klei aanwezig is ter hoogte van de lekkage. Op basis van beschikbare gegevens is er nog geen verontreiniging in het (ondiepe) grondwater (tot 30 m onder maaiveld) en in het oppervlaktewater aangetroffen. De verwachting is dat de pluim in westelijke richting trekt, parallel aan de Nederlands-Duitse grens. Het wordt op basis van de nu beschikbare gegevens onwaarschijnlijk geacht dat de verbreiding van de vervuiling de Nederlands-Duitse grens overschrijdt. De dichtstbijzijnde drinkwateronttrekking bij Dalen is op grote afstand.

Er is op dit moment, nadat wij om opheldering hebben gevraagd, volgens de Duitse autoriteiten, geen sprake van een gevaar voor mens en milieu.

Vraag 2

Wat is daarbij uw rol en welke inzet pleegt u daarbij?

Antwoord 2

De provincie, RUDD, Coevorden, Emmen en waterschap Vechtstromen volgen de ontwikkelingen en worden vanaf nu uitgenodigd bij de overleggen met LBEG, NLWKN, Landkreis Graftschaf Bentheim en Niedersächsische Ministerium für Wirtschaft, Arbeit, Verkehr und Digitalisierung. We onderhouden waar nodig contact met de andere direct betrokken (Nederlandse) overheden.

Er vindt uitwisseling plaats van gegevens van de Nederlandse grondwatermonitoringsputten die in de omgeving van Schoonebeek aanwezig zijn. De meeste daarvan zijn echter ondiep (tot 50 m onder maaiveld).

Vraag 3

Hoe heeft de provincie Drenthe in de boorvergunningen geborgd dat er monitoring plaatsvindt op vergelijkbare boorlocaties in Drenthe. Hierbij gaat het dan met name over de gebruikte materialen in de boorpijpen, over de monitoring en maatregelen om corrosie in injectieputten te voorkomen en een lekwaarschuwingssysteem.

Antwoord 3

De provincie gaat niet over de boorvergunningen. De vergunning voor de injectie van formatiewater wordt verleend door de minister van Economische Zaken en Klimaat, die hiervoor advies vraagt aan het Staatstoezicht op de Mijnen (SodM). Veelal worden voor de injectie niet meer producerende winputten gebruikt; hiervoor wordt niet specifiek een put geboord.

De rol van de provincie bij de injectie van formatiewater is beperkt tot het afgeven van een verklaring van geen bedenking door Gedeputeerde Staten in het kader van de omgevingsvergunning³. Hierbij gaat het uitsluitend om de milieueffecten in de diepe ondergrond.

De injectieputten in Drenthe zijn allemaal dubbelwandig. De druk in zowel de injectie- als de buitenbuis wordt continue dan wel periodiek (wekelijks) gemonitord. Er kan dan ook zeer snel worden ingegrepen ingeval van lekkage. Daarnaast wordt periodiek de dikte van de wand van de injectiebuis gemeten en worden anticorrosie middelen gebruikt. Over de (staat van de) injectieputten wordt jaarlijks gerapporteerd aan het SodM.

In 2018 constateerde Vermilion aan de hand van de monitoring dat de binnen(= injectie)buis van de put Nijensleek corrosie vertoonde. De injectie werd stilgelegd en SodM verwittigd. De binnenbuis werd in februari 2019 vervangen; hiervoor werd een werkplan ingediend bij SodM. Door het dubbelwandige systeem, waarbij alleen injectiewater door de binnenbuis stroomt en de buitenbuis (door druktesten bewezen) in goede staat verkeert, kon geen injectiewater buiten het putsysteem in de ondergrond raken. Dit is een goed voorbeeld van hoe met een goed put-integriteitssysteem in combinatie met de regels uit de Mijnbouwwetgeving mijnbouwactiviteiten veilig voor het milieu kunnen worden uitgevoerd.

Vraag 4

Hoeveel vergelijkbare injectieputten zijn er in Drenthe?

Antwoord 4

In Drenthe zijn momenteel twee injectieputten actief in gebruik: Nijensleek-1 (Vermilion) en Schoonebeek 597, met Schoonebeek 447 als eventuele backup (NAM).

³ In het kader van de Wabo verleent de minister van EZK de vergunning. Voor het ondergronds opslaan van afvalstoffen afkomstig van buiten het mijnbouwwerk is op grond van artikel 6.8 van het Bor een verklaring van geen bedenkingen nodig van Gedeputeerde Staten.

Vraag 5

Zijn er in de in het verleden afgegeven boorvergunningen voor locaties in de provincie Drenthe eisen gesteld omtrent veiligheidssystemen? Zo ja, kan inzichtelijk gemaakt worden in hoeverre er hierbij wordt toegezien op naleving van deze eisen?

Antwoord 5

Zie deels onder vraag 3. Het SodM checkt de jaarreportages waarin over de injectieputten gerapporteerd wordt. Daarnaast dient een eventuele lekkage direct gemeld te worden aan SodM. SodM is de wettelijk bevoegde handhaver.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Drenthe,

, voorzitter

, secretaris

md/coll.

Aan de voorzitter van Provinciale Staten van Drenthe,

Mevrouw J. Klijnsma
Postbus 122
9400 AC Assen

Betreft: Schriftelijke vragen ex artikel 41 RvO, inzake kapotte boorinstallatie Emlichheim.

Assen, 15 augustus 2019,

Geachte mevrouw Klijnsma,

Onze fractie heeft in het zomerreces met gemengde gevoelens de verschillende media gevolgd rondom de kapotte boorinstallatie Emlichheim en ook tevens contact gehad met de fractievoorzitster van de Grúnen in Graftschaft Bentheim.

Op 30 juli 2019 werd er zowel in de Nederlandse als Duitse media bericht, dat bij een installatie van boor- en gaswinningsbedrijf Wintershall DEA in Emlichheim, vlak over de grens bij Schoonebeek, giftig water de bodem is ingetrokken. De lekkage vond de afgelopen vier jaar plaats door een kapotte boorinstallatie. Tussen januari 2014 en oktober 2018 is zo'n 220 miljoen liter vervuild water in grondwater terecht gekomen. In het giftige water zouden onder andere de zware metalen strontium en barium zitten. Het gaat in totaal om 220 miljoen liter vervuild water dat door een roestige pijp op 150 meter diepte in het grondwater is terechtgekomen. De boorinstallatie is niet langer in gebruik.

Er zou geen gevaar zijn voor omwonenden en de installatie wordt niet meer gebruikt. Toch blijven er voor GroenLinks Drenthe vragen onbeantwoord, bijvoorbeeld over de veiligheid van het grondwater, over de consequenties voor het milieu en over waarborgen voor de toekomst. Dertien augustus 2019 werd in de media vermeld: "De omvang en verspreiding van de lekkage is op dit moment nog niet exact bekend. Maar naar verwachting is de kans op verspreiding klein omdat ter plaatse van deze injectieput een dik pakket klei aanwezig is ter hoogte van de lekkage". Naar verwachting houdt de bodemsamenstelling in het gebied de verspreiding tegen.

Naar aanleiding van de bodemvervuiling bij Wintershall DEA in Emlichheim, vlak over de grens bij Schoonebeek, worden vergelijkbare boorlocaties in de deelstaat Nedersaksen onder de loep genomen (220 injectieputten). Hierbij gaat het dan met name over de gebruikte materialen in de boorpijpen, over de monitoring en maatregelen om corrosie in injectieputten te voorkomen.

Duitsland liet 12 augustus weten dat het vervuild water uit de grond wil oppompen.

Naar aanleiding van dit voorval heeft GroenLinks de volgende vragen aan het college van Gedeputeerde Staten:

1. Kunt u ons uitleggen wat er precies aan de hand is en wat het mogelijke effect is/kan zijn op Drenthe.
2. Wat is daarbij uw rol en welke inzet pleegt u daarbij?
3. Hoe heeft de provincie Drenthe in de boor-vergunningen geborgd dat er monitoring plaatsvindt op vergelijkbare boorlocaties in Drenthe. Hierbij gaat het dan met name over de gebruikte materialen in de boorpijpen, over de monitoring

en maatregelen om corrosie in injectieputten te voorkomen en een lekwaarschuwingssysteem.

4. Hoeveel vergelijkbare injectieputten zijn er in Drenthe?
5. Zijn er in de in het verleden afgegeven boor-vergunningen voor lokaties in de provincie Drenthe eisen gesteld omtrent veiligheidssystemen? Zo, ja Kan inzichtelijk gemaakt worden in hoeverre er hierbij wordt toegezien op naleving van deze eisen?

Wij verzoeken u deze vragen schriftelijk te beantwoorden.

Namens de fractie van GroenLinks,

Elke Slagt-Tichelman

<https://www.rtdrenthe.nl/nieuws/150746/Bodemvervuiling-Emlichheim-treft-Drenthe-waarschijnlijk-niet>
<https://www.gn-online.de/emlichheim/althusmann-emlichheim-darf-sich-nicht-wiederholen-312947.html>
<https://www.gn-online.de/emlichheim/erdoel-schaden-wintershall-legt-sanierungskonzept-vor-312732.html>
<https://www.rtdrenthe.nl/nieuws/150404/Na-bodemvervuiling-Emlichheim-andere-boorlocaties-onder-het-vergrootglas>
<https://www.rtdrenthe.nl/nieuws/150337/Bodemvervuiling-bij-gasbedrijf-in-Emlichheim>
https://www.ndr.de/nachrichten/niedersachsen/osnabrueck_emsland/Wegen-Lecks-Althusmann-prueft-Einpressbohrungen,wintershall108.html
<https://www.gn-online.de/emlichheim/ministerium-ordnet-ueberpruefung-aller-einpressbohrungen-an-310489.html>
<https://www.dvhn.nl/drenthe/Giftig-grondwater-aangetroffen-bij-gasbedrijf-in-Emlichheim-vlak-over-de-grens-bij-Schoonebeek-24693578.html>